

Fabrika ulja i biljnih masti
„SUNCE“ ad, Sombor
**Napomene uz finansijske izveštaje
za godinu završenu
31. decembra 2009. godine**

1. Osnovni podaci o Preduzeću

Fabrika ulja i biljnih masti „Sunce“ a.d., Sombor se bavi preradom svih vrsta uljarica, proizvodnjom sirovih i rafiniranih jestivih ulja, biljnih masti i margarina, majoneza i srodnih proizvoda, proizvodnja sačme, tehničkih masti, proizvodnja ambalaže od tehničke mase za sopstvene potrebe. Preduzeće je osnovano 1972.godine na bazi Samoupravnog sporazuma kao OOUR „INUS“. Avgusta 1991.godine usled izmene u načinu poslovanja i organizovanosti, fabrika postaje deoničarsko društvo „Sunce“. Dana 31.jula 1998.godine Sunce postaje akcionarsko društvo na osnovu Odluke o transformaciji (uskldajivanje sa Zakonom o preduzećima), i registrovano je u Trgovinskom sudu u Somboru pod brojem Fi.664/99, registarski uložak I-389.

Vlasnička struktura

Akcijski fond	21.763 %
Cesun Agro doo	21.293 %
Monus distribucija doo	21.293 %
Invej	20.609 %
Fizička lica	9.153 %
Sunce ad	2.449 %
Ostala pravna lica ispod 1 %	3.439 %

Sedište Preduzeća je u Somboru, Staparski put bb.

Broj zaposlenih sa stanjem na dan 31.decembar 2009. godine je 187 (stotinuosamdesetsedam).

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

2.1. Osnove za sastavljanje finansijskih izveštaja

Finansijski izveštaji su sastavljeni prema konceptu nabavne vrednosti osim sledećih materijalno značajnih pozicija u bilansu stanja *prilagoditi!*:

Nekretnine, postrojenja i oprema odmereni su po revalorizovanim vrednostima na dan revalorizacije umanjenim za naknadnu ispravku vrednosti i gubitke po osnovu obezvređenja

Finansijski instrumenti čiji se efekti promena u fer vrednostima iskazuju u bilansu uspeha,

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju odmerena su po fer vrednosti,

U skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji (Službeni Glasnik RS, broj 46/2006 i 111/2009 – u daljem tekstu: Zakon), pravna lica i preduzetnici dužni su da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje vrše u skladu sa zakonskom, profesionalnom i internom regulativom. Pod profesionalnom regulativom podrazumevaju se i Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja (u daljem tekstu: Okvir); Međunarodni računovodstveni standardi (u daljem tekstu: MRS), odnosno Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja (u daljem tekstu: MSFI), kao i tumačenja koja su sastavni deo standarda izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i Komiteta za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Rešenjem Ministra finansija Republike Srbije, objavljenim u Službenom glasniku RS, broj 16/2008, utvrđeni su prevodi MRS i MSFI sa tumačenjima koji su sastavni deo standarda. Takođe, rešenjem Ministra finansija Republike Srbije objavljenim u Službenom glasniku RS, broj 116/2008, utvrđeni su prevodi Izmena MRS 39 - Finansijski instrumenti: Priznavanje i odmeravanje i MSFI 7 - Finansijski instrumenti: obelodanjivanje.

Do datuma sastavljanja priloženih finansijskih izveštaja, nisu prevedeni i zvanično objavljeni sledeći MRS, MSFI i tumačenja koja su sastavni deo standarda, kao i njihove izmene, a koji su u primeni za godišnje periode koji počinju 1. januara 2009. godine:

Novi standardi i tumačenja

MRS 1 (revidiran) – Prikazivanje finansijskih izveštaja

MRS 23 (revidiran) – Troškovi pozajmljivanja

IFRIC 13 - Programi lojalnosti kupaca

IFRIC 14 – Ograničenje definisanih naknada, minimalni zahtevi finansiranja i njihovo uzajamno delovanje

IFRIC 15 - Sporazumi o izgradnji nekretnina

IFRIC 16 - Zaštita neto ulaganja u inostrano poslovanje

IFRIC 18 - Prenos sredstava od strane kupaca

Izmene postojećih standarda i tumačenja

Izmene MRS 32 – Finansijski instrumenti: Prikazivanje i MRS 1 – Prikazivanje finansijskih izveštaja u vezi finansijskih instrumenata sa pravom prodaje ili vraćanja izdavaocu u zamenu za gotovinu ili drugi finansijski instrument

Izmene MSFI 2 – Plaćanja akcijama u vezi uslova sticanja i poništavanja prava na opcije

Izmene MSFI 7 – Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja

Izmene u IFRIC 9 - Ponovna procena ugrađenih derivata i MRS 39 - Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje – Ugrađeni derivati

Izmene različitih standarda i tumačenja standarda koje su rezultat projekta godišnjeg poboljšanja standarda od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde objavljenog u maju 2008. godine. Navedene izmene jednim delom utiču na prikazivanje, priznavanje i odmeravanje (MSFI 5, MRS 1, MRS 16, MRS 19, MRS 20, MRS 23, MRS 27, MRS 28, MRS 29, MRS 31, MRS 36, MRS 38, MRS 39, MRS 40 i MRS 41), dok drugim delom imaju za posledicu samo otklanjanje nekonzistentnosti i predstavljaju izmene terminološke ili uređivačke prirode (MSFI 7, MRS 8, MRS 10, MRS 18, MRS 20, MRS 29, MRS 34, MRS 40, MRS 41). Većina izmena stupa na snagu za godišnje periode koji počinju 1. januara 2009. godine.

Pored toga, računovodstveni propisi Republike Srbije odstupaju od MSFI u sledećem:

format finansijskih izveštaja propisan je Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (Službeni Glasnik RS broj 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2010 – u daljem tekstu: Pravilnik) nije u skladu sa zahtevima MRS 1 – Prikazivanje finansijskih izveštaja;

vanbilansna sredstva i obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja. Ove stavke po definiciji MSFI ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze;

Shodno navedenom, a imajući u vidu potencijalno materijalno značajne efekte koje odstupanja računovodstvenih propisa Republike Srbije od MSFI i MRS mogu imati na realnost i objektivnost finansijskih izveštaja Društva, priloženi finansijski izveštaji se ne mogu smatrati finansijskim izveštajima sastavljenim u skladu sa MSFI i MRS.

Na dan izdavanja ovih finansijskih izveštaja sledeći novi standardi i njihove izmene i tumačenja su objavljeni, ali ne još u upotrebi za godinu koja počinje 1. januara 2009. godine:

MSFI 3 (revidiran) - Poslovne kombinacije (stupa na snagu 1. jula 2009. godine)

MRS 27 (dopunjen) - Konsolidovani i pojedinačni finansijski izveštaji (stupa na snagu 1. jula 2009. godine)

IFRIC 17 - Raspodela nemonetarnih sredstava vlasnicima (stupa na snagu 1. jula 2009. godine)

Izmene različitih standarda i tumačenja standarda koja su rezultat projekta godišnjeg poboljšanja standarda od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde objavljenog u aprilu 2009. godine (MSFI 2, MSFI 5, MSFI 8, MRS 1, MRS 7, MRS 17, MRS 18, MRS 36, MRS 38, MRS 39, IFRIC 9 i IFRIC 16, IFRIC 18), prvenstveno radi otklanjanje nekonzistentnosti i izmene koje su terminološke ili uređivačke prirode (većina izmena biće na snazi za godišnje periode koji počinju 1. januara 2010. godine ili nakon tog datuma).

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Sastavljanje finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva primenu izvesnih ključnih računovodstvenih procena. Ono, takođe, zahteva da rukovodstvo koristi svoje prosuđivanje u primeni računovodstvenih politika Društva. Oblasti koje zahtevaju prosuđivanje većeg stepena ili veće složenosti, odnosno oblasti u kojima pretpostavke i procene imaju materijalni značaj za finansijske izveštaje obelodanjani su u napomeni 4.

(a) Funkcionalna i izveštajna valuta

Stavke uključene u finansijske izveštaje Društva se odmeravaju i prikazuju u dinarima ("RSD"), koji predstavlja valutu primarnog ekonomskog okruženja u kojem Društvo posluje (funkcionalna valuta). Sve finansijske informacije prikazane u RSD su zaokružene na najbližu hiljadu, osim ako nije drugačije naznačeno.

(b) *Transakcije i stanja*

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije ili vrednovanja po kome se stavke ponovo odmeravaju. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspeha.

(c) Efekti korekcija na bilans stanja na dan 31. decembra 2008. godine
Društvo je izmenilo početno stanje neraspoređene dobiti za 2008. godinu, da bi odrazilo korekcije izvršene, kao što sledi:

	<u>2008.</u>	<u>korekcija</u>	<u>Korigovano 2008.</u>
PASIVA			
Kapital	3.267.420		3.267.129
Osnovni kapital	1.888.935	5.599	1.894.534
Ostali kapital			
Rezerve			
Neraspoređeni dobitak	<u>591.035</u>	<u>(5.890)</u>	<u>585.145</u>
Kratkoročne obaveze			
Obaveze po osnovu poreza na dobitak	832	291	1.123

Usaglašavanje neraspoređenog dobitka na dan 31. decembra 2008. godine pre i nakon korekcija

Neraspoređeni dobitak na dan 31. decembra 2008. godine
(prethodno iskazan) **591.035**

Naknadne korekcije grešaka iz prethodnog perioda,
evidentirane 1. januara 2009. godine:

- koje se odnose na 2008. godinu

- koje se odnose na period pre 2008. godine

(5.890)

Ukupan efekat korekcija

(5.890)

Neraspoređeni dobitak na dan 31. decembra 2008. godine, korigovan

585.145

Neraspoređeni dobitak je korigovan za:

- iznos od 5.599 hiljada dinara – po rešenju Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja br. 160-023-02-410/07-07 o verifikaciji strukture kapitala Društva *objašnjenje u tački 9 - Osnovni kapital
- iznos od 291 hiljade dinara po odluci br.01-12/3-10 - usaglašavanje sa Poreskom upravom, vezano za neiskazanu obavezu za privremenu mesečnu akontaciju poreza na dobit za decembar 2008. godine, sa dospećem za naplatu 15. januar 2009. godine * objašnjenje u tački 24 - Porez na dobitak

(d) **Realizacija**

U skladu sa propisima, poslovni prihodi i ostali odgovarajući prihodi su iskazani po fakturnoj vrednosti. U okviru realizacije uključena je i promena vrednosti zaliha učinaka. Prihodi od prodaje se iskazuju u bilansu uspeha nakon što se svi značajni rizici i vlasnička prava prenesu na kupca.

Prihodi od usluga iskazuju se srazmerno stepenu izvršenja pružene usluge na dan bilansa.

(e) **Rashodi materijala i robe**

/i/ Rashodi direktnog materijala odnose se na sirovine i materijal koji su upotrebljeni za izradu proizvoda. Rashodi materijala pored direktnog materijala obuhvataju i rashode ostalog materijala, rezervnih delova, goriva i energije.

/ii/ Rashodi takođe obuhvataju i nabavnu vrednost prodane robe.

(f) Ostali poslovni rashodi

Ostali poslovni rashodi predstavljaju operativne i ostale troškove nastale u poslovanju.

(g) Kamate kao prihod/rashod

Kamate nastale po osnovu potraživanja/obaveza obračunate do datuma bilansa stanja (nezavisno od toga da li se plaćaju ili pripisuju glavnici), iskazuju se u bilansu uspeha u okviru finansijskih prihoda/rashoda.

(h) Preračunavanje stranih sredstava plaćanja i računovodstveni tretman kursnih razlika

/i/ Sva sredstva odnosno potraživanja i obaveze u stranim sredstvima plaćanja preračunavaju se u njihovu dinarsku protivvrednost po srednjem kursu na dan bilansa. Transakcije u stranoj valuti su iskazane u dinarima po srednjem kursu važećem na dan transakcije.

/ii/ Pozitivne i negativne kursne razlike nastale preračunavanjem potraživanja i obaveza u stranim sredstvima plaćanja u njihovu dinarsku protivvrednost na dan bilansiranja iskazane su u bilansu uspeha kao deo finansijskih prihoda i rashoda.

/iii/ Pozitivne i negativne kursne razlike nastale po izvršenim deviznim transakcijama u toku godine iskazuju se u bilansu uspeha kao deo finansijskih prihoda ili rashoda

(i) Nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva, nematerijalna ulaganja i investicione nekretnine

Nekretnine, postrojenja i oprema na dan 31. decembra 2009. godine iskazana su po tržišnoj (revalorizovanoj vrednosti) umanjenoj za naknadnu amortizaciju.

Kada usled revalorizacije dođe do povećanja sadašnje vrednosti sredstava, pozitivan učinak iskazuje se u korist revalorizacionih rezervi. Pozitivan učinak revalorizacije priznaje se kao prihod od ukidanja revalorizacionih rezervi do iznosa koji je jednak negativnom učinku revalorizacije priznatom kao rashod u ranijim godinama. Kada se iskazani iznos nekretnina, postrojenja i opreme smanji kao rezultat revalorizacije, smanjenje se iskazuje kao smanjenje ranije formiranih revalorizacionih rezervi, osim u slučaju da iznos smanjenja premašuje ranije formirane revalorizacione rezerve, kada se priznaje kao rashod.

Nabavke nekretnina, postrojenja i opreme tokom godine evidentirane su po nabavnoj vrednosti koju čini faktura dobavljača uvećana za zavisne troškove nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti. Amortizacija sredstava aktiviranih u toku godine se obračunava počev od narednog meseca od datuma nabavke na nabavnu vrednost.

Vrednovanje nematerijalnih ulaganja nakon početnog priznavanja vrši se primenom osnovnog postupka predviđenog MRS-38 nematerijalna ulaganja. Za obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja primenjuje se proporcionalni metod otpisivanja, na nabavnu po odbitku preostale vrednosti.

Vrednovanje investicionih nekretnina nakon početnog priznavanja vrši se primenom modela nabavne vrednosti po MRS-u 40 investiciona nekretnina. Za obračun amortizacije investicionih nekretnina primenjuje se proporcionalni metod otpisivanja.

Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme se knjiže direktno u korist ostalih prihoda. Gubici po osnovu prodaje ili rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme terete ostale rashode u bilansu uspeha.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme se obračunava primenom proporcionalne metode, gde se nabavna vrednost sredstava linearno otpisuje tokom korisnog veka upotrebe sredstva po sledećim stopama:

Građevinski objekti	0.5% - 15.6%
Proizvodna oprema	0.9% - 21%
Ostala oprema	0.1% - 23.8%

Obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme počinje kada se ova sredstva stave u upotrebu.

(j) Zalihe

Zalihe robe su vrednovane po nabavnoj ili neto prodajnoj vrednosti u zavisnosti koja je niža. Neto prodajna vrednost zaliha je vrednost po kojoj se zalihe mogu prodati na tržištu u normalnim uslovima poslovanja, nakon umanjena za troškove prodaje.

Nabavnu vrednost sirovina i trgovačke robe čini fakturna cena dobavljača uvećana za zavisne troškove nabavke. Cenu koštanja nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda čine direktni troškovi materijala i zarada i pripadajući deo opštih troškova proizvodnje. Nedovršena proizvodnja i gotovi proizvodi koji se odnose na konzumna biološka sredstva i poljoprivredne proizvode su vrednovani po fer vrednosti. Obračun izlaza zaliha vrši se po metodi prosečne ponderisane cene.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrednosti zaliha u slučajevima kada se oceni da je potrebno svesti vrednost zaliha na njihovu neto prodajnu vrednost. Oštećene zalihe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima se u potpunosti otpisuju.

(k) Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva i obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Društva od momenta kada je Društvo ugovornim odredbama vezano za instrument.

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Društvo izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena. Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Društvo ispuni obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla.

l) Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročni finansijski plasmani se sastoje od učešća u kapitalu drugih pravnih lica i dugoročnih kredita.

Učešća u kapitalu pravnih lica obuhvataju ulaganja u akcije pravnih lica i banaka. Ova ulaganja su vrednovana po fer vrednosti, kao hartije od vrednosti raspoložive za prodaju. Efekat promena vrednosti učešća u kapitalu, knjigovodstveno se obuhvata preko revalorizacionih rezervi Društva.

Dugoročni krediti sa ugovorenom valutnom klauzulom se obračunavaju u dinarskoj protivvrednosti deviznog iznosa neotplaćenog kredita. Prihodi i rashodi nastali po osnovu primene valutne klauzule evidentiraju se u bilansu uspeha, kao finansijski prihodi, odnosno finansijski rashodi (Napomena 23).

lj) Potraživanja

Potraživanja se sastoje od potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu i ostalih potraživanja.

Potraživanja od kupaca su iskazana po fakturnoj vrednosti umanjenoj za odobrene popuste, kao i za ispravku vrednosti koja je zasnovana na proceni naplativosti pojedinačnog potraživanja. Ispravka vrednosti se formira za potraživanja preko 60 dana od dana valute, odnosno za koja rukovodstvo Društva procenjuje da se ne mogu naplatiti u punom iznosu, i ista se evidentira kao rashod u bilansu uspeha perioda kada je procena izvršena.

m) Kratkoročni finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani se sastoje od odobrenih kratkoročnih kredita i plasmana, kao i potraživanja po osnovu primljenih menica umanjениh za ispravku vrednosti po osnovu dugovanja preko 60 dana od dana valute.

(n) *Finansijske obaveze*

Finansijske obaveze uključuju obaveze po osnovu kredita odobrenih od banaka u zemlji. Obaveze po osnovu kredita u stranoj valuti se inicijalno priznaju u visini nabavne vrednosti koja predstavlja poštnu vrednost primljene nadoknade.

Obaveze po osnovu kredita su naknadno vrednovane po amortizovanoj vrednosti, korišćenjem ugovorene kamatne stope.

Obaveza je tekuća ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Društva odnosno koja dospeva u periodu do 12 meseci nakon datuma bilansa stanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

Primljeni krediti sa ugovorenom valutnom klauzulom se obračunavaju u dinarskoj protivvrednosti deviznog iznosa neotplaćenog dela kredita. Prihodi i rashodi nastali po osnovu primene valutne klauzule evidentiraju se u okviru bilansa uspeha kao finansijski prihodi, odnosno finansijski rashodi (Napomena 23), odnosno kao ostali prihodi i rashodi za efekte revalorizacije primenom stope rasta cena na malo (Napomena 24).

(nj) *Obaveze iz poslovanja*

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze iz poslovanja vrednuju se po nominalnoj vrednosti.

(o) *Gotovinski ekvivalenti i gotovina*

Gotovinski ekvivalenti i gotovina obuhvataju dinarska i devizna sredstva na računu kod banaka, gotovinu u blagajni, dinarske depozite i hartije od vrednosti sa rokom dospeća kraćim od tri meseca od datuma nabavke.

(p) *Naknade zaposlenima*

a)Kratkoročne beneficije zaposlenih - porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Društvo je obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

b)Dugoročne beneficije zaposlenih - obaveze po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada

U skladu sa Pojedinačnim kolektivnim ugovorom o radu, Društvo je u obavezi da isplati otpremnine prilikom odlaska u penziju u visini 3 bruto mesečne zarade koju je zaposleni ostvario u mesecu koji prethodi mesecu u kome se isplaćuje otpremnina, a koje pri tom ne mogu biti manje od 3 prosečne mesečne bruto zarade isplaćene u Republici Srbiji u mesecu koji prethodi mesecu u kome se isplaćuje otpremnina.

Pored toga, Društvo je u obavezi da isplati jubilarne nagrade u iznosu od prosečne zarade kod poslodavca za mesec u kome se isplaćuje uvećanu za 10 godina staža, dok za 15 godina sleduje zarada + 20 %, 20 godina zarada + 40 %, 25 godina zarada + 60 %, 30 godina zarada + 80 %, 35 godina dve zarade i 40 godina 2,5 zarade + 20 %.

(r) *Prihodi*

Prihodi od prodaje proizvoda i robe

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju u momentu kada se značajni rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva nad proizvodima i robom prenesu na kupca. Prihodi od prodaje proizvoda i robe su iskazani po fakturnoj vrednosti umanjenoj za odobrene popuste i porez na dodatnu vrednost.

Prihodi od pružanja usluga

Prihodi od pružanja usluga se priznaju u obračunskom periodu u kome je usluga pružena i iskazuju po fakturnoj vrednosti umanjenoj za odobrene popuste i porez na dodatu vrednost.

Interna realizacija (Prihodi od aktiviranja učinaka)

Prihodi od interne realizacije predstavljaju prirast bioloških sredstava, odnosno deo promene fer vrednosti, umanjene za procenjene troškove prodaje na mestu uzgajanja, koji može da se pripiše fizičkim promenama bioloških sredstava.

Prihodi od usklađivanja vrednosti bioloških sredstava

Prihodi od usklađivanja vrednosti bioloških sredstava predstavljaju deo promene fer vrednosti bioloških sredstava, umanjene za procenjene troškove prodaje na mestu uzgajanja, koji može da se pripiše promenama cena bioloških sredstava.

Prihodi od kamata

Prihodi od kamata se, u skladu sa načelom uzročnosti, priznaju u bilansu uspeha perioda na koji se odnose.

Prihodi od subvencija, premija i dotacija

Prihodi od subvencija, premija i dotacija priznaju se u momentu uplate sredstava od strane državnih organa.

(s) Rashodi

Rashodi se priznaju u bilansu uspeha po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su nastali.

Poslovni rashodi

Poslovni rashodi obuhvataju troškove uslovljene stvaranjem prihoda od prodaje i uključuju nabavnu vrednost prodane robe, troškove potrošnog materijala, goriva i energije, bruto zarade, troškove amortizacije i usluge pružene od strane trećih lica. Poslovni rashodi obuhvataju i opšte troškove kao što su troškovi marketinga, osiguranja, platnog prometa, poreza i ostali troškovi nastali u tekućem obračunskom periodu.

ts) Porez na dobitak

Tekući porez

Porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit preduzeća Republike Srbije. Tekući porez na dobitak predstavlja iznos obračunat primenom propisane poreske stope od 10% na osnovicu koju predstavlja oporezivi dobitak. Oporezivi dobitak se utvrđuje u poreskom bilansu kao dobit pre oporezivanja iskazana u bilansu uspeha, nakon usklađivanja prihoda i rashoda na način propisan poreskim zakonodavstvom Republike Srbije. Iznos ovako utvrđenog poreza i iskazanog u poreskoj prijavi se umanjuje po osnovu poreskih kredita i poreskih podsticaja.

Zakon o porezu na dobit preduzeća Republike Srbije obvezniku koji izvrši ulaganja u osnovna sredstva priznaje pravo na poreski kredit u visini od 20% izvršenog ulaganja, s tim što poreski kredit ne može biti veći od 50% obračunatog poreza u godini u kojoj je izvršeno ulaganje. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina.

Poresko zakonodavstvo Republike Srbije ne predviđa da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu, izuzev onih iz kojih proizilaze kapitalni gubici i dobiti, mogu se iskoristiti za umanjenje dobiti utvrđene u poreskom bilansu budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina.

Odloženi porez

Odloženi poreski efekti obračunavaju se za sve privremene razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrednosti utvrđene u skladu sa propisima o računovodstvu Republike Srbije. Važeće poreske stope na dan bilansa stanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za utvrđivanje odloženog poreza. Odložene poreske obaveze priznaju se u celini za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva priznaju se za sve odbitne privremene razlike, kao i po osnovu poreskih gubitaka i poreskih kredita koji se mogu preneti u naredne fiskalne periode do stepena do kojeg je izvesno da će postojati oporeziva dobit po osnovu koje se preneti poreski gubitak i poreski krediti mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak perioda, izuzev iznosa odloženih poreza koji je nastao po osnovu revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme, kao ulaganja u akcije pravnih lica i banaka a koji se evidentira preko revalorizacionih rezervi.

Zarada po akciji

Društvo izračunava i obelodanjuje osnovnu zaradu po akciji. Osnovna zarada po akciji obračunava se deljenjem neto dobitka koji pripada akcionarima, imaojcima običnih akcija Društva, ponderisanim prosečnim brojem izdatih običnih akcija u toku perioda.

(ć) Obelodanjivanje odnosa sa povezanim licima

Za svrhe ovih finansijskih izveštaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i poslovne odluke drugog lica što je definisano u MRS 24 "Obelodanjivanja odnosa sa povezanim licima". Prilikom razmatranja mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu.

Povezana pravna lica mogu ulaziti u transakcije, koje možda nepovezana lica ne bi vršila i transakcije sa povezanim pravnim licima mogu se obavljati pod drugačijim uslovima i u drugačijim iznosima u odnosu na iste transakcije sa nepovezanim pravnim licima.

Stanja potraživanja i obaveza na dan bilansa stanja, kao i transakcije u toku godine nastale sa povezanim pravnim licima posebno se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje (Napomena 27).

Pravična (fer) vrednost

Poslovna politika Društva je da obelodani informacije o pravičnoj vrednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrednosti. U Republici Srbiji ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Društvo smatra da iskazana knjigovodstvena vrednost potraživanja, nakon umanjenja za ispravku vrednosti po osnovu obezvređenja, kao i nominalna vrednost obaveza iz poslovanja, približno odražava njihovu tržišnu vrednost.. Rukovodstvo Društva smatra da iznosi u priloženim finansijskim izveštajima odražavaju vrednost koja je u datim okolnostima najverodostojnija i najkorisnija za potrebe izveštavanja

3. Faktori finansijskog rizika

Poslovanje Društva je izloženo različitim finansijskim rizicima: tržišni rizik, kreditni rizik i rizik likvidnosti. Upravljanje rizicima u Društvu je usmereno na nastojanje da se u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Društva svedu na minimum. Upravljanje rizicima obavlja finansijska služba Društva u skladu sa politikama odobrenim od strane Upravnog odbora.

(a) Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će fer vrednost budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta biti promenljiva zbog promena tržišnih cena. Tržišni rizik uključuje tri vrste rizika, kao što sledi:

Rizik od promene kursa stranih valuta

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kursa stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno EUR. Rizik proističe kako iz budućih poslovnih transakcija, tako i iz priznatih sredstava i obaveza u stranoj valuti.

Rukovodstvo Društva je ustanovilo politiku za upravljanje rizikom od promena kursa stranih valuta u odnosu na njegovu funkcionalnu valutu. Društvo ima potraživanja i obaveze u stranoj valuti, tako da je maksimizirana usklađenost priliva i odliva u istoj valuti radi zaštite od promene deviznih kursa.

Rizik od promene cena

Društvo nije izloženo većem riziku od promena cena vlasničkih hartija od vrednosti s obzirom da nema većih ulaganja klasifikovanih u bilansu stanja kao raspoloživa za prodaju ili kao finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo biti suočeno sa poteškoćama u izmirivanju svojih finansijskih obaveza. Društvo upravlja svojom likvidnošću sa ciljem da, koliko je to moguće, uvek ima dovoljno sredstava da izmiri svoje dospele obaveze, bez neprihvatljivih gubitaka i ugrožavanja svoje reputacije.

Planiranje novčanog toka vrši se na nivou poslovnih aktivnosti Društva i zbirno za Društvo kao celinu. Finansije Društva nadziru planiranje likvidnosti u pogledu zahteva Društva da bi se obezbedilo da Društvo uvek ima dovoljno gotovine da podmiri poslovne potrebe kao i da ima slobodnog prostora u svojim nepovučanim kreditnim aranžmanima

Kreditni – kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik finansijskog gubitka za Društvo ako druga ugovorna strana u finansijskom instrumentu ne ispunji svoje ugovorne obaveze. Kreditni rizik prevashodno proističe po osnovu potraživanja iz poslovanja. Izloženost Društva kreditnom riziku po osnovu potraživanja iz poslovanja zavisi najviše od individualnih karakteristika svakog pojedinačnog kupca. Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika jer učešće najvećeg pojedinačnog kupca prelazi .50..% ukupnih prihoda od prodaje za 2009. godinu.

Kreditni rizik nastaje kod gotovine i gotovinskih ekvivalenata, depozita u bankama i finansijskim institucijama, potraživanja od pravnih i fizičkih lica i preuzetih obaveza.

Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja kapitalom je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi vlasnicima kapitala obezbedilo povraćaj (profit), a koristi ostalim zainteresovanim stranama, kao i da bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala.

Da bi očuvalo odnosno korigovalo strukturu kapitala, Društvo može da izvrši korekciju isplata dobiti, vrati kapital vlasnicima kapitala, poveća kapital, ili, pak, može da proda sredstva kako bi smanjila dugove.

Društvo prati kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti. Ovaj koeficijent se izračunava iz odnosa neto dugovanja Društva i njegovog ukupnog kapitala. Neto dugovanje se dobija kada se ukupni krediti (uključujući kratkoročne i dugoročne, kao što je prikazano u bilansu stanja) umanje za gotovinu i gotovinske ekvivalente. Ukupni kapital se dobija kada se na kapital, iskazan u bilansu stanja, doda neto dugovanje.

Na dan 31. decembra 2009. i 2008. godine, koeficijent zaduženosti Društva bio je kao što sledi:

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Obaveze po osnovu kredita – ukupno	600.650	923.937
Minus: Gotovinski ekvivalenti i gotovina	<u>407</u>	<u>1.181</u>
Neto dugovanje*	600.243	922.756
Sopstveni kapital	<u>3.240.715</u>	<u>3.267.420</u>
Kapital – ukupno**	<u>3.840.958</u>	<u>4.190.176</u>
Koeficijent zaduženosti	<u>0.0185</u>	<u>0.0282</u>

Evidentirano smanjenje koeficijenta zaduženosti nastao je kao posledica izmirenja obaveza po osnovu kredita (napomena 11)

* *Neto dugovanje se dobija kada se ukupne obaveze po kreditima (uključujući kratkoročne i dugoročne, kao što je prikazano u bilansu stanja) umanje za gotovinske ekvivalente i gotovinu.*

** *Ukupan kapital se dobija kao zbir kapitala iskazanog u bilansu stanja i neto dugovanja.*

Ključne računovodstvene procene i pretpostavke

Obezvredjenje nefinansijske imovine

Na dan izveštavanja, rukovodstvo Društva analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja i nekretnine, postrojenja i oprema Društva. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknadiv iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadive vrednosti. Razmatranje obezvređenja zahteva od rukovodstva subjektivno prosuđivanje u pogledu tokova gotovine, stopa rasta i diskontnih stopa za jedinice koje generišu tokove gotovine, a koje su predmet razmatranja

Odloženi poreski efekti

Odloženi poreski efekti priznaju se na sve neiskorišćene poreske kredite do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se neiskorišćeni poreski krediti mogu iskoristiti. Značajna procena od strane rukovodstva Društva je neophodna da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih efekata koji se mogu priznati, na osnovu perioda nastanka i visine budućih oporezivih dobitaka i strategije planiranja poreske politike

4. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Koncesije, patenti, licence i slična prava	6.924	6.924
Ostala nematerijalna ulaganja	<u>108.980</u>	<u>108.980</u>
Ukupna nematerijalna ulaganja 31. decembra	<u>115.904</u>	<u>115.904</u>

Koncesije, patenti, licence i slična prava odnose se na žigove i industrijsko znanje(know how), a ostala nematerijalna ulaganja se odnose na zemljište koje je u vlasništvu RS, a privredno društvo ima pravo korišćenja.

U završnim knjiženjima za 2008. godinu sadašnja vrednost osnovnih sredstava je svedena na procenu, korekcijom ispravke vrednosti (njenim umanjnjem). U 2009. izvršena je korekciju takvog knjiženja, te je sadašnja i ispravka vrednosti svedena na vrednosti iz procene (povećanjem nabavne vrednosti i ispravke vrednosti proporcionalnim metodom).

Promene u toku godine na nekretninama, postrojenjima, opremi i nematerijalnim ulaganjima bile su sledeće

U hiljadama dinara	Inv.nekret.	Građevinski objekti	Oprema i alat	Investicije u toku	Ulaganja u tuđe nekretn.	Avansi	Ostale Nekretn.	Ukupno
Nabavna vrednost								
Stanje na dan 01. januara 2009. godine								
Korekcija poc.stanja	79.024	1.680.337	1.176.821	2.992	15.962	424	4.752	2.960.312
Pren. na investicione nekretnine		470.773	1.271.596					1.742.369
Direktne nabavke								
Prenos na investicije								
Prenos sa investicija u toku								
Prodaja i rashod			(732)					(732)
Ostale promene						(424)	(2.566)	(2.990)
<i>Stanje na dan 31. decembar 2009. godine</i>	<i>79.024</i>	<i>2.151.110</i>	<i>2.447.685</i>	<i>2.992</i>	<i>15.962</i>	<i>0</i>	<i>2.186</i>	<i>4.698.959</i>
Ispravka vrednosti								
Stanje na dan 01. januara 2009. godine								
Korekcija poc.stanja	6.915	437.907	815.275		15.962			7 1.276.066
Pren. na investicione nekretnine		470.773	1.271.596					1.742.369
Amortizacija za 2009. godinu	1.602	71.044	56.968					129.614
Prodaja i rashod			(622)					(622)
Ostale promene							(7)	(7)
<i>Stanje na dan 31. decembar 2009. godine</i>	<i>8.517</i>	<i>979.724</i>	<i>2.143.217</i>		<i>15.962</i>		<i>0</i>	<i>3.147.420</i>
Sadašnja vrednost 31. decembra 2008. godine								
	72.109	1.242.430	361.546	2.992	0	424	4.745	1.684.246
Sadašnja vrednost 31. decembra 2009. godine								
	70.507	1.171.386	304.468	2.992	0	0	2.186	1.551.539

Smanjenja

U toku 2009. godine Društvo je izvršilo otpis određenog broja računara zbog zastarelosti: nabavna vrednost 732 hiljade, ispravka 622 hiljade=110 hiljada rashoda.

Na osnovu odluke Upravnog odbora izvršen je otpis sa ostalih nekretnina, postrojenja i opreme u iznosu od 2.545 hiljade dinara. Kako stanja na pomenutoj poziciji datiraju iz prve polovine devedesetih godina, i tiču se u najvećem delu obaveznog izdvajanja iz zarada za fond stambene izgradnje, a kako

takav fond više ne postoji, izvesno je da ta sredstva neće moći biti iskorišćena, te je izvršeno isknižavanje na teret rashoda perioda.

Takodje, na osnovu odluke Upravnog odbora izvršeno je direktan otpis avansa za osnovna sredstva, jer je po proceni Upravnog odbora izvesno da se pomenuti avans neće realizovati.

Tereti na nepokretnostima

Na dan 31. decembra 2009. godine, vrednost nekretnina, postrojenja i opreme Društva u celosti je opterećena hipotekama.

Pozicija „Postrojenja i oprema“ uključuje vozila i opremu za punjenje ulja, koje je Društvo dalo u zakup trećim licima po osnovu ugovora o operativnom zakupu čija je vrednost na dan 31.12.2009. godine RSD 21.856 hiljada

Investicione nekretnine

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Nabavna vrednost	79.024	79.024
Akumulirana ispravka vrednosti	<u>(8.517)</u>	<u>(6.915)</u>
Neotpisana vrednost na dan 31. decembra	<u><u>70.507</u></u>	<u><u>72.109</u></u>

Investiciona nekretnina se u celosti odnosi na objekat koji je društvo dalo u zakup Delta Maxiju.

5. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Učešća u kapitalu banaka		
Vojvodjanska banka	0	10
Učešća u kapitalu privrednih društva		
Novosadski sajam	8.077	16.154
PZ Industrijsko bilje	46	46
BFC Beočin	183	183
Dunav osiguranje	156	93
EAN YU	5	5
Somborcom, Sombor	891	891
Ispravka vrednosti	(891)	(891)
Stanje na dan 31. decembra	<u><u>8.467</u></u>	<u><u>16.481</u></u>

Tabela promena dugoročnih finansijskih plasmana data je u sledećoj tabeli:

Naziv pravnog lica	Stanje 01.01.2009.	Povećanja	Smanjenja	Stanje 31.12.2009.	Ispravka vrednosti	Neto na dan 31.12.2009.
Dugoročni finansijski plasmani	17,372			9,357		8,466
BFC Beocin-tehnograđa	183	-	-	183	-	183
P.Z. Industrijsko bilje- Novi Sad	46	-	-	46	-	46
Dunav osiguranje- Beograd	93	62	-	155	-	155
Jugoslovenska asocijacija za numerisanje	5	-	-	5	-	5

AD Novosadski sajam					
Novi Sad	16,154	(8,077)	8,077	-	8,077
Sombor.com d.o.o.					
Sombor	891	-	-	891	(891)

**Ispravka vrednosti
dugoročnih
finansijskih plasmana**

	891			891	
Ispravka vrednosti učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	891	-	-	891	891

U toku 2009. godine, Društvo nije trgovalo pomenutim akcijama. Promene koje su nastale u izveštajnom periodu nastale kao posledica svođenja dugoročnih finansijskih plasmana na tržišnu (fer) vrednost. Efekat svođenja učešća u kapitalu na tržišnu vrednost evidentirani su u okviru kapitala kao nerealizovani dobiti/gubici dobiti po osnovu hartija od vrednosti.

6. ZALIHE

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Materijal	334.637	715.754
Rezervni delovi	42.974	42.164
Alat i inventar	591	666
Nedovršena proizvodnja	125.446	35.297
Gotovi proizvodi	311.882	991.214
Dati avansi povezana pravna lica		0
Dati avansi za zalihe i usluge	11.632	11.717
Ispravka vrednosti datih avansa	(6.967)	(4.982)
Roba	509.941	7.519
Stanje na dan 31. decembra	<u>1.330.136</u>	<u>1.799.349</u>

Povećanje/ smanjenje vrednosti nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda, iskazuje se u korist ili na teret poslovnih prihoda u bilansu uspeha .

Zalihe koje su založene kao instrumenti obezbeđenja za obaveze po osnovu bankarskih kredita i datih jemstava obelodanjene su u napomeni broj 26.

U toku godine izvršen je otpis zastarelih zaliha repromaterijala i ambalaže u iznosu od RSD 16.796 hiljada bez PDV-a, na teret ostalih rashoda u bilansu uspeha.

7. POTRAŽIVANJA

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Potraživanja po osnovu prodaje		
Kupci u zemlji – povezana pravna lica	1.319.256	278.680
Kupci u zemlji	368.017	157.294
Kupci u inostranstvu	20.199	20.472
Potraživanja od zaposlenih	7.458	8.706
Potraživanja od izvoznika	4.365	23.556
Potraživanja od državnih organa, preplate poreza...	4.929	
Ostalo	94.442	7.742
Ispravka vrednosti potraživanja od kupaca u zemlji	(84.111)	(85.167)
Ispravka vrednosti potraž. od kupaca u inostranstvu	(17.287)	(14.481)
Saldo na dan 31. decembra	<u>1.717.268</u>	<u>396.802</u>

Najznačajnija potraživanja po osnovu prodaje na dan 31. decembra 2009. godine se odnose na „Invej“ u iznosu od 905.000 hiljada dinara i „Vital“ a.d. u iznosu od 410.987 hiljada dinara.

8. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Tekući račun	384	1.137
Izdvojena novčana sredstva	4	
Blagajna		
Devizni račun	19	44
Hartije od vrednosti		
Deponovana ostala novčana sredstva		
Stanje na dan 31. decembra	<u>407</u>	<u>1.181</u>

9. OSNOVNI KAPITAL

Osnovni kapital Društva se u celini odnosi na obične akcije. Na dan 31. decembra 2009. godine, akcijski kapital se sastoji od 143.149 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od 13.050 dinara.

Struktura akcijskog kapitala na dan 31. decembra 2008. godine je sledeća:

<u>Akcionar</u>	<u>Broj akcija</u>	<u>U hiljadama dinara</u>	<u>Pravo glasa</u>
Akcijski fond	31.153	406.547	*
Cesun Agro	30.481	397.777	30.481
Monus distribucija	30.481	397.777	30.481
Invej	29.502	385.001	29.502
Sunce	3.506	45.753	3.506
Fizička lica	13.103	170.994	13.103
Ostali	4.923	64.245	4.923
Ukupno	<u>143.149</u>	<u>1.868.095</u>	

Na osnovu iskazane dobiti, zarada po akciji iznosi 210,77 dinara.

U toku 2009. Društvo je, nakon višegodišnjih zahteva, 09.03.2009. dobilo Rešenje Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja RS br. KO 95/2003/2 po kome se utvrđuje struktura kapitala na dan 30.04.2007. godine. Po tom rešenju još 438 akcija se prenosi u vlasništvo Akcijskog fonda. Kako je ranijim knjiženjima, u rezervisanju ostalo sredstava za 9 akcija, ostatak do 438 akcija, knjižen je na način da se isknjiži dobit ranijih godina za 429 akcija x 13.050 dinara = 5.598.450,00 dinara. Kako ovakav način knjiženja tretira raniji period, za iznos je korigovan bilans stanja – kolona prethodna godina.

U toku 2009. godin društvo je izvršilo otkup 3.506 sopstvenih akcija, od nesaglasnog akcionara East capital, po ceni od 4.951 RSD po akciji, što u ukupnom iznosu iznosi 17.381 hiljada dinara sa troškovima transakcije i na taj način ostvarilo emisionu premiju od 28.373 hiljade dinara, koja je evidentirana u okviru kapitala.

10. DUGOROČNE OBAVEZE

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Dugoročni krediti od banaka	29.524	29.524
Dugoročne obaveze po osnovu finansijskog lizinga		
Stanje na dan 31. decembra	<u>29.524</u>	<u>29.524</u>

Dugoročni krediti:

Ukupna obaveza po kreditu, prema „Agenciji za osiguranje depozita“, kao novom poveriocu, koji je društvo uzelo od „LHB banke“ iz Nemačke, a za koji je „Vojvodjanska banka“ bila garant, u knjigama Drutva na dan 31. decembra 2009. godine iznosi EUR 307.897.90 (RSD 29,534 hiljade) i nije kursirana. Ova obaveza se neće kursirati dok se ne usvoji »protokol o usaglašenom stanju nereguliranih obaveza« koji je potpisan sa Agencijom Za Osiguranje Depozita, a po kome je ukupno usaglašeno stanje nereguliranih obaveza AD "Sunce" Fabrika ulja i biljnih masti, Sombor, prema Republici Srbiji na ime glavnog duga iznosi EUR 818,438.37, i to: EUR 438,699.45 po osnovu garancije br. 26570977 i EUR 379,739.93 po osnovu garancije br. 26570981, kao i dok Upravni odbor Agencije za osiguranje depozita ne donese odluku o načinu regulisanja obaveza plaćanja glavnog duga u iznosu od EUR 818,438.37 kao i pripadajuće kamate AD "Sunce" Fabrika Ulja i biljnih masti, Sombor prema Republici Srbiji

AD "Sunce" u Somboru ugovorilo je kredit za nabavku opreme posredstvom LHB Banke iz Nemačke 1989. godine, u visini od DEM 5,460,000.00 Do uvođenja sankcija prema SRJ zaključno sa danom 31. decembra 1991. godine redovno su izmirivane dospele obaveze, a nakon toga naknadnim plaćanjem posredstvom Metals banke, Novi Sad 29. Avgusta 1996. godine. U knjigovodstvenim evidencijama obaveze po osnovu kamata iskazivane su prema anuitetnim listovima, a koje su dospevale za naplatu sa 31. decembra 1992. godine. Dalje obaveze po osnovu obračuna kamate do konačnog izmirenja obaveze prema LHB banci nisu evidentirane.

Obaveze po osnovu kredita se u celosti odnose na dugoročni kredit odobren od strane Narodne banke Jugoslavije, a vezano za deo kredita prema LHB banci iz Nemačke, koji je 1996. godine u ime Preduzeća vratila tadašnja NBJ, u iznosu od DEM 2.250 hiljada. Budući da nije poznat iznos kamate, i da NBS nije do sada zahtevala povraćaj sredstava Preduzeće nije obračunalo kamatu niti je kursiralo dug. Rukovodstvo preduzeća nije u mogućnosti da proceni visinu obaveze.

11. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Tekuće dospeće dugoročnih kredita		(169.754)
Tekuće dospeće kratkoročnih kredita	(571.126)	(724.659)
Tekuće dospeće obaveza po osnovu finansijskog lizinga		
Stanje na dan 31. decembra	<u>(571.126)</u>	<u>(894.413)</u>

Kratkoročne finansijske obaveze predstavljaju tekuće dospeće obaveza po osnovu dugoročnih kredita i kao i dospeće po kratkoročnim kreditima.

Sredstva obezbeđenja po kratkoročnim kreditima su obelodanjena u napomeni broj 26.

12. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Dobavljači – povezana pravna lica	(26.776)	(193.381)
Dobavljači u zemlji	(726.813)	(79.204)
Dobavljači u inostranstvu	(20.164)	(43.893)
Primljeni avansi za proizvode i usluge	(209)	(3.694)
Primljeni avansi ostala povezana pravna lica		(4.286)
Obaveze iz specifičnih poslova	(51.042)	(111)
Stanje na dan 31. decembra	<u>(825.004)</u>	<u>(324.569)</u>

Na dan 31. decembra 2009. godine najznačajnije obaveze prema dobavljačima odnose se na sledeća društva: PKB Korporacija u iznosu od 457.430 hiljada dinara, HIP Azotara-Pančevo u iznosu od 223.217 hiljade dinara.

13. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Obaveze za neto zarade i naknade zarada	6.668	9.602
Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	986	1.689
Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	1.664	2.849
Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	1.669	2.861
Unapred obračunati prihodi budućeg perioda		
Obaveze prema zaposlenima	2.408	13.954
Obaveze za kamate	11.301	503
Ostalo	288	362
Stanje na dan 31. decembra	<u>24.984</u>	<u>31.820</u>

14. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST I OSTALIH JAVNIH PRIHODA

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Unapred obračunati troškovi		
Obaveze za porez na dodatu vrednost	2.768	3.656
Obaveze za poreze, carine i druge dažbine		
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	2	
Ostala PVR	1.942	
Stanje na dan 31. decembra	<u>4.712</u>	<u>3.656</u>

15. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Tuđa roba na zalihama	16.429	16.108
Primljene avali, garancije	40	49.040
Tudja oprema		
Date bankarske garancije	5.097.227	
Stanje na dan 31. decembra	<u>5.113.696</u>	<u>65.148</u>

Tudja roba na zalihama odnosi se na Unilever kao i Robne rezerve RS.

16. PRIHODI OD PRODAJE

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Prodaja robe na domaćem tržištu	206.706	8.002
Prodaja na inostranom tržištu		
Prodaja proizvoda i usluga na domaćem tržištu	2.751.392	2.042.464
Prodaja proizvoda i usluga na inostranom tržištu	120.705	50.819
Ukupno	<u>3.078.803</u>	<u>2.101.285</u>

17. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Prihodi od povraćaja poreskih dažbina – refakcija		2.447
Prihodi od subvencija		206
Prihodi od zakupnina	8.629	8.608
Ostali poslovni prihodi	32.408	5.533
Ukupno	<u>41.037</u>	<u>16.794</u>

Najveća stavka ostalih prihoda u iznosu od 28.477 hiljade dinara je faktura za troškove lagera soje koje je Sunce platilo ZZ Zadrugarki Sombor, te fakturisalo Inveju. U 2009. godini, zbog promene načina knjiženja, nemamo prihode od refakcija za heksan. Prihodi od zakupnina ostvareni u 2009. godini odnose se na prihode od izdavanja u zakup objekata u iznosu od 5.742 hiljade, opreme 2.047 hiljade i prihoda od zakupa vozila 840 hiljada dinara.

18. NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE I TROŠKOVI MATERIJALA

Nabavna vrednost prodate robe u 2009. godini je iznosila RSD 206, 706 hiljada (2008. godine : RSD 7,188 hiljada) i celokupan iznos se odnosi na nabavnu vrednost prodate robe na veliko trećim licima)

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Troškovi materijala za izradu	(1.689.865)	(1.903.327)
Troškovi ostalog materijala	(9.488)	(22.260)
Troškovi goriva i energije	(59.606)	(84.359)
Ukupno	<u>(1.758.959)</u>	<u>(2.009.946)</u>

19. TROŠKOVI BRUTO ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Troškovi bruto zarada	(146.995)	(203.070)
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	(26.344)	(36.463)
Ostali lični rashodi	(74.671)	(53.453)
Ukupno	<u>(248.010)</u>	<u>(292.986)</u>

20. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Troškovi amortizacije:	(129.609)	(105.599)
Ukupno	<u>(129.609)</u>	<u>(105.599)</u>

21. OSTALI POSLOVNI RASHODI

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Troškovi usluga na izradi učinaka		
Troškovi transportnih usluga	(2.452)	(5.212)
Troškovi usluga održavanja	(5.321)	(13.873)
Troškovi zakupnina	(41.750)	(27.355)
Troškovi sajmova		(638)
Troškovi reklame i propagande	(112)	(572)
Troškovi istraživanja		
Troškovi ostalih usluga	(26.057)	(23.161)
Troškovi neproizvodnih usluga	(8.054)	(10.229)
Troškovi reprezentacije	(90)	(161)
Troškovi premije osiguranja	(6.749)	(11.061)
Troškovi platnog prometa	(2.256)	(17.561)
Troškovi poreza	(12.325)	(11.463)
Troškovi doprinosa	(1.746)	(2.126)
Ostali nematerijalni troškovi	(1.869)	(2.613)
Ukupno	<u>(108.781)</u>	<u>(126.025)</u>

22. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Finansijski prihodi		
Prihodi od kamata	17.496	4.546
Pozitivne kursne razlike	3.006	6.402
Prih.od pozitivnih efekata valutne klauzule	8.626	6.452
Ostali finansijski prihodi	409	409
	<u>29.128</u>	<u>17.809</u>
Finansijski rashodi		
Rashodi kamata	(127.943)	(69.552)
Negativne kursne razlike	(17.053)	(47.547)
Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule	(1.606)	(5.086)
Ostali finansijski rashodi	(852)	(7)
Fin.rashodi iz odnosa sa povezanim pravnim licima	(29.840)	(29.840)
	<u>(177.294)</u>	<u>(122.192)</u>
Ukupno	<u>(148.166)</u>	<u>(104.383)</u>

23. STALNI PRIHODI I RASHODI

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Ostali prihodi		
Prodaja materijala	317.657	17.309
Prodaja hartija od vrednosti		
Viškovi materijala	2	
Prodaja osnovnih sredstava		43
Naplaćena otpisana potraživanja	4.640	6.839
Ostali prihodi	167.498	1.628
	<u>489.797</u>	<u>25.819</u>
Ostali rashodi		
Naknadno utvrđeni rabati kupcima	(33.925)	(4.850)
Gubici od prodaje materijala	(317.912)	
Gubici po osnovu rashodovanja nekretn.opreme	(130)	
Obezvredjenje imovine	(2.558)	(15.962)
Obezvredjenje potraživanja	(3.953)	(4.174)
Kalo rastur kvar i lom	(61)	(7.318)
Kazne	(3)	(1.398)
Manjkovi	(202)	(3.269)
Rashodovanje zaliha materijala	(20.515)	
Ostali rashodi	(1.326)	(2.053)
	<u>(380.585)</u>	<u>(39.024)</u>
Ukupno	<u>109.212</u>	<u>(13.205)</u>

Ostali prihodi uključuju iznos od RSD 85.097 hiljada i odnose se na obracunate penale po Ugovoru ostalom povezanom pravnom licu Invej doo.

24. POREZ NA DOBITAK

Komponente poreza na dobitak

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Tekući poreski rashod	(5.240)	4.329
Odloženi poreski prihod/(rashod)	(1)	2.906
Ukupno poreski prihod/(rashod) perioda	<u>(5.241)</u>	<u>(1.423)</u>

* U 2008. godini nije iskazana obaveza privremene mesečne akontacije poreza na dobit za mesec decembar, u iznosu od 291 hiljade dinara pa je knjiženje izvršeno na teret nerasporedjene dobiti. Obzirom da se promena odnosi na prethodni period, izvršena je korekcija AOP-a 122 i AOP-a 108 u bilansu stanja – kolona „prethodna godina“

25. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA OSTALIM POVEZANIM PRAVNIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Društvo ostvaruje poslovne transakcije sa povezanim licima. Društvo pruža usluge povezanim pravnim licima i istovremeno je korisnik njihovih usluga. Odnosi između Društva i njegovih povezanih pravnih lica regulisani su na ugovornoj osnovi i po tržišnim uslovima.

Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2009. godine proistekla iz transakcija sa povezanim pravnim licima, kao i transakcije ostvarene u toku 2008. godine prikazane su u sledećoj tabeli:

2009. godina

Naziv	Kupci	Dobavljači	Kratkor.pozajm.	Menice	Ostalo
Invej doo Zemun	909.365	(21.203)	32.865	(48.060)	92.904
Vital Vrbas	410.987	(5.568)			
PIK Vrbas	2.957				
Albus Novi Sad		(201)			
Rubin	180				
Monus	110				
Košava	21				
Ukupno:	1.323.620	(75.032)	32.865	(48.060)	92.904

2008. godina Ostala p.p lice

	Kupci	Dobavljači	Kratkoročne poz.
Invej doo Zemun	11.699	190.129	500.565
Vital Vrbas	264.488	3.149	
PIK Vrbas	2.398		
Albus Novi Sad	125	103	
Ukupno:	278.680	193.381	500.565

26. ZALOGA NA ROBI

Društvo ima upisane zalogu na robi, i to:

- Broj 14938/09 u korist Komercijalne banke – 6.397.731 kg. sirovog suncokretovog ulja
- Broj 21227/2009 u korist Banke Intesa – 4.333.335 kg. merkantilnog suncokreta
- Broj 22453/2009 u korist AIK banke – 1.600.000 kg. merkantilne soje
- Broj 22451/2009 u korist AIK banke – 2.350.000 kg. merkantilne

Obelodanjeno u napomeni broj 11. i napomeni broj 27.

27. POTENCIJALNE OBAVEZE PO OSNOVU DATIH JEMSTAVA I GARANCIJA

Po osnovu datih menica, Društvo može imati sledeće potencijalne obaveze:

R.br.	MENICE PREDATE	DATUM	PO UG. O PRIST. DUGU	SA	VREDNOST	VALUTA	Br.ica
1	Delta banka	05.08.05.	398/7	ZZ Zadrugarka	478,767.27	Eur	8
2	LHB banka	18.12.09.	5 A/09	Invej doo	6.000.000,00	Eur	10
3	Banca Intesa	25.12.09.	1303020.8-I	Consalting KB doo	3.000.000,00	Eur	4
4	Ag.za osig.i finans. Izvoza	27.07.09.	656/09-J/1	Vital	1.000.000,00	Eur	2
				Ukupno:	10.478.767,27	Eur	
5	Alpha banka	08.08.08.	410/08	Invej doo	680.000.000,00	Din.	2
6	Banca Intesa	26.12.08.	1302309.8-I	Invej doo	710.000.000,00	Din.	10
7	Unicredit rent	27.01.09.	Zakup vozila-umesto PIK Vrbas	Monus, Rubin		Din.	150
8	Univerzal banka	13.02.09.	243-4/09	Invej doo	150.000.000,00	Din.	4
9	Komercijalna banka	18.06.09.	00-410-2900561.1	Invej doo	190.000.000,00	Din.	13
10	AIK banka	03.09.09.	105011452006271263/3	Invej doo	500.000.000,00	Din.	1
11	Metals banka	18.09.09.	8374/09	ZZ Tisa,Becej,Agrarpro, Agroselo,Agropromet, Libelaprodukt,Agro- Centrum,Agrougrnja, Agroselo	197.683.171,50	Din.	2
12	Metals banka	29.09.09.	Ugovor	Agrogrnja doo	26.575.186,64	Din.	2
13	Banca Intesa	17.11.09.	Ugovor	Libela product	51.950.000,00	Din.	
14	Komercijalna banka	19.10.09.	00-410-0108164.9	OZZ Becej	13.500.000,00	Din.	6
15	Komercijalna banka	19.10.09.	00-410-2900975.7	OZZ Beceh	13.987.140,00	Din.	6
16	AIK banka	05.10.09.	Ugovor	Mlinostep doo	42.216.317,91	Din.	
17	AIK banka	23.11.09.	105011452008917326/3	Invej doo	570.000.000,00	Din.	
18	AIK banka	09.12.09.	105011452009675187/3	Invej doo	500.000.000,00	Din.	1
19	Komercijalna banka	11.12.09.	00-410-0108080.4	Vital	450.000.000,00	Din.	
				UKUPNO:	4.095.911.816,00		

28. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični devizni kursevi Narodne banke Srbije, korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2008 i 2007. godine u funkcionalnu valutu, za pojedine strane valute su:

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
EUR	95.8888	88.601
USD	66.7285	62.900

a.d. "Sunce"

Gen.direktor E.Čobansk